Těžař dříví motomanuální (kód: 41-090-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Těžař dříví motomanuální
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Používání osobních ochranných pracovních pomůcek a dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s motorovou pilou	3
Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily	2
Příčné přeřezávání motorovou pilou	2
Těžba dřeva motorovými pilami, odkorňování kmenů	3
Sortimentace vytěžených kmenů	3
Provádění výchovných zásahů	3
Vyhotovování výkazů o práci v lese a měření dřeva	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 14.01.2020 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Používání osobních ochranných pracovních pomůcek a dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s motorovou pilou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat význam a vybrat osobní ochranné pracovní pomůcky (OOPP) pro práci s motorovou pilou a popsat podmínky způsobilosti osoby pro obsluhu motorové pily	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Ukázat bezpečnostní prvky motorové pily a popsat jejich funkci	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést zásady manipulace s pohonnými hmotami z pohledu BOZP, požární ochrany a ochrany životního prostředí	Ústní ověření
d) Popsat zásady BOZP při přepravě motorové pily, předvést její správné držení, bezpečný postoj při práci a pohyb na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat zásady BOZP při příčném přeřezávání, stanovit na konkrétním pracovišti bezpečnostní rizika a způsob jejich eliminace	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat zásady BOZP při kácení stromů, stanovit na konkrétním pracovišti bezpečnostní rizika a způsob jejich eliminace	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Vyjmenovat základní zakázané úkony a činnosti při práci s motorovou pilou	Ústní ověření
h) Popsat zásady první pomoci při úrazech způsobených při práci s motorovou pilou	Ústní ověření
i) Provést provozní kontrolu bezpečnosti motorové pily a předvést startování	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a ukázat části motorové pily a vyjmenovat přehled nejčastějších poruch a jejich odstraňování	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést denní údržbu podle návodu výrobce (vnější očištění pily, vyčištění vzduchového filtru, prostoru kolem spojky a brzdy řetězu, obrácení a vyčištění vodicí lišty a mazacích otvorů), včetně údržby řezací části	Praktické předvedení
c) Předvést týdenní údržbu podle návodu výrobce (30 – 40 provozních hodin – zkontrolovat startovací zařízení, očištění, kontrola a seřízení zapalovací svíčky, odstranění otřepu hran lišty a namazání ložiska bubnu spojky, očištění žeber válce a ventilátoru)	Praktické předvedení
d) Předvést měsíční údržbu podle návodu výrobce (160 – 180 provozních hodin – vypláchnutí benzínové a olejové nádrže, propláchnutí nebo výměna sacích filtrů, čištění ochranné mřížky proti jiskření či síťky lapače jisker výfuku)	Praktické předvedení
e) Vyplnit záznamy o provozu motorové pily, včetně záznamů o provedených opravách a kontrolách	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příčné přeřezávání motorovou pilou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit pracoviště s ohledem na BOZP, rozvalit skládku a zajistit zamezení samovolného rozvalení	Praktické předvedení
b) Předvést příčné přeřezávání slabšího i silnějšího dříví, než je délka vodicí lišty motorové pily	Praktické předvedení
c) Popsat způsoby příčných řezů s ohledem na tahovou a tlakovou stranu dříví a předvést jeho přeřezávání	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat způsob vyjmutí sevřené řezací části motorové pily z řezu	Ústní ověření
e) Předvést následnou manipulaci s dřívím bez a s pomocným nářadím	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Těžba dřeva motorovými pilami, odkorňování kmenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit základní druhy lesních dřevin	Praktické předvedení
b) Popsat vhodné pracovní postupy při těžbě dříví s ohledem na specifické klimatické vlivy, terénní vlivy, technické vlastnosti dříví a druh dřeviny	Ústní ověření
c) Vysvětlit význam a definovat parametry zářezu, hlavního řezu a nedořezu při kácení stromu	Ústní ověření
d) Popsat používané nářadí při těžbě dříví a jeho využití	Ústní ověření
e) Připravit pracoviště s ohledem na BOZP, určit směr pádu stromu a předvést směrové kácení stromu	Praktické předvedení
f) Předvést odvětvování a krácení dlouhých kmenů na výřezy	Praktické předvedení
g) Předvést odkornění pomocí motorového loupáku	Praktické předvedení
h) Popsat zvláštní případy kácení (dvojáky, zavěšené stromy, polomy) a jeden z těchto případů předvést	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Sortimentace vytěžených kmenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat vady dříví, zhodnotit a změřit jejich rozsah a jejich vliv na sortimentaci	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat a určit jednotlivé sortimenty dříví podle kvality	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést sortimentaci vytěžených kmenů podle Doporučených pravidel	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění výchovných zásahů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést zadaný výřez nežádoucích dřevin a křovin pod elektrovody nebo podél cest	Praktické předvedení
b) Předvést výchovný zásah v porostu do 40 let věku při dodržení zásad organizace na pracovišti a rozvržení práce na základě konkrétních podmínek stanoviště a dřevinné skladby	Praktické předvedení
c) Předvést výchovný zásah v porostu nad 40 let věku při dodržení zásad organizace na pracovišti a rozvržení práce na základě konkrétních podmínek stanoviště a dřevinné skladby	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vyhotovování výkazů o práci v lese a měření dřeva

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést měření ležícího a rovnaného dříví	Praktické předvedení
b) Předvést práci s kubírovacími tabulkami, stanovit objem dříví v prostorových metrech a kubických metrech a zaevidovat získané hodnoty v evidenčních výkazech	Praktické předvedení
c) Předvést adjustaci vytěženého dříví	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://www.nsp.cz/jednotka-prace/tezar-drivi-motomanualni#zdravotni-zpusobilost).

Pro účely posouzení vad dříví při sortimentaci použít Doporučená pravidla pro měření a třídění dříví v ČR v aktuálním znění.

U kompetence Příčné přeřezávání motorovou pilou kritérium e) je používaným nářadím lesnická lopatka, klínky do řezu, háček, vynášecí kleště
a obracák.

U kompetence Těžba dřeva motorovými pilami, odkorňování kmenů v kritériu a) budou předmětem poznávání následující dřeviny, a to podle asimilačních orgánů a letorostů: Jehličnaté: smrk, jedle, douglaska, borovice, vejmutovka, modřín. Listnaté: dub, buk, habr, javor, jasan, jilm, bříza, jeřáb, ořešák, třešeň, lípa, olše, topol, vrba. V kritériu d) je používaným nářadím lesnická lopatka, klínky do řezu, háček, vynášecí kleště a obracák.
V kritériu f) se ověřuje odvětvení a manipulace s jedním kmenem jehličnaté dřeviny a jedním kmenem listnaté dřeviny. V kritérium g) se ověřuje odkorněním jednoho výřezu.

U kompetence Sortimentace vytěžených kmenů se v kritériu c) ověřuje sortimentace jednoho kmene jehličnaté dřeviny a jednoho kmene listnaté dřeviny.

Zkouška proběhne ve dvou propojených částech, a to v praktické a teoretické. Praktickou část je nutné absolvovat v lesním porostu a na lesním skladu, a to při dodržení všech bezpečnostních předpisů, kde je možné ověřit znalost měření a dovednost práce s motorovou pilou. Uchazeč předvede kácení stromu, odvětvování a krácení surového kmene na sortimenty. Uchazeč též v lesním porostu předvede výměnu řetězu motorové pily včetně jeho nabroušení. Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily proběhne v technickém zázemí (dílna).

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání lesnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti lesní výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti lesnictví.
b) Vyšší odborné vzdělání v oblasti lesnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti lesní výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti lesnictví.
c) Vysokoškolské vzdělání v oblasti lesnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti lesní výroby nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti lesnictví.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- lesní porost (mýtní a předmýtní), neodvětvené surové kmeny a lesní sklad, technické zázemí (dílna)
- obrazové materiály a vzorky pro poznávání základních druhů lesních dřevin
- motorová pila, nářadí k údržbě motorové pily, návod k obsluze motorové pily, motorový loupák
- pohonné hmoty a provozní kapaliny
- lesnická lopatka, klínky do řezu, háček, vynášecí kleště a obracák
- lesnická měřidla (pásmo, průměrka), lesnická křída, lesnické barvy, číslovačka
- kubírovací tabulky objemu dříví
- dopravní prostředek pro přesun na pracoviště
- OOPP (osobní ochranné pracovní prostředky) pro uchazeče i zkoušejícího
- lékárnička
- záznamy o provozu mechnizace a pracovní záznamy
- Doporučená pravidla pro měření a třídění dříví v ČR v aktuálním znění

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Lesní společnost Královský Hvozd, a. s.
Triumfa Energo, s. r. o.
Lesy České republiky, s. p.
Hradecká lesní a dřevařská společnost, a. s.
Lesní společnost Broumov Holding, a. s.
Hanušovická lesní, a. s.